

holdet sig i saa Henseende efter den Ordning, som her foreslaas, efter at Amtsraadet degraderes til i Skatteudskrivningsspørgsmaal at fungere som Nikkedukke eller som en Paradeinstitution? Ja, den Valgmodus, ved hvilken man tilvejebringer en saadan Ridder af den bedrøvelige Skikkelse, forekommer unægtelig mig at være ganske ligeegyldig, endog saaledes, at jeg maa anse det for særdeles uklogt nu at opretholde Institutionen, naar det maa erkendes, at den ikke betyder noget reelt som Værn mod et Flertalsvældes Overgreb, samtidig med, at det maa erkendes, at den vil komme til at fungere som Ved paa vort hjemlige, politiske Ufordrageligheds-Baal, ikke til fjerneste Nytte, men kun til Skade for den sunde, naturlige Udvikling, der kunde være fremvokset af en efter Omstændighederne god Løsning af Valgretsspørgsmaalet.

Men saa vil man hævde, at Amtsraadets maadeholdne Tendens, sikret ved de privilegerede Amtsraadsvælgere, jo dog ogsaa er af Betydning af andre Hensyn end Skatteudskrivningshensyn, og man kan føje til, at Amtsraadet har jo hidtil heller ikke haft nogen reel Myndighed til at gribe ind i Skatteudskrivningsspørgsmaalet, men kun en Myndighed, som vel at mærke ogsaa under den nuværende Ordning var ganske overflødig. Det skulde altsaa være af andre Hensyn end Skatteudskrivningshensyn, at denne Amtsraadets maadeholdne Tendens var af Betydning. Lad os saa se et Øjeblik paa Amtsraadets Virksomhedsomraade og Ressort i det hele taget. Ja, det er af et saadant Tilsnit, at den Trusel for berettigede Interesser, der skulde kunne fremgaa af en demokratisk Valgordning til Amtsraadene, er for intet at regne i Sammenligning med de nærliggende Følger af den Form, hvorunder det lige og almindelige Valgretsprincip nu agtes knæsat i Kommunernes Styrelse. Man sidestille i saa Henseende Forholdene i henholdsvis den sognekommunale og i den amtskommunale Administration. Paa den ene Side altsaa den sognekommunale Administration, der af egne Midler laarligt udgiver noget som 20 Mill. Kr., hvoraf atter ca. de 7—8 Mill. Kr. tilvejebringes ved Skatter, Afgifter og Naturalpræstationer. Paa den anden Side den amtskommunale Administration, som aarlig udskriver hos Sognekommunerne ca. 6 Mill. Kr., altsaa Trediedelen af, hvad Sognekommunerne ses at udskrive til eget Brug, og Amtskommunen, som atter udgiver noget som Trediedelen

af, hvad Sognekommunerne udgive, men vel at mærke udgiver dem paa Konti som Vejvæsenet, Medicinalvæsenet, Justits- og Politivæsenet og andre offentlige Foranstaltninger, altsammen Konti af en saadan Beskaffenhed og et saadant Tilsnit, at den Fare, som gennem en demokratisk Valgordning til Amtsraadet kunde true berettigede Interesser, er for intet at regne i Sammenligning med den tilsvarende Adgang, som det kommunale Styre frembyder for et Flertalsvældes Overgreb.

I Politik gælder det, om jeg ellers har forstaaet det ret, at manøvriere med Realiteter, Principerne komme i anden Række. Og hellere lægger jeg ud efter Realiteter og lader Principerne redde sig, som de kunne, end jeg vælger den Taktik at søge at redde Principerne, men lade Realiteterne gaa til Bunds under Bjærgningsforsøget. Det er imidlertid efter min Opfattelse netop, hvad der er sket ved det her foreliggende Kompromisforslag. Realiteterne ere gaaede til Bunds, tilbage bliver saa det hjærgede Princip, de privilegerede Amtsraadsvælgeres Princip.

Ifølge den Analyse, jeg nu har foretaget af dette Princip, takserer jeg det, set i Belysning af Fremtidens Kommunistyre paa hjemlig Grund, kun lavt. Andre, og ikke mindst Princippet Modstandere, vurdere det forholdsvis højt. Men er jeg Indehaver af noget, jeg vurderer lavt, medens der er Liebhave, der vurderer det højt, saa skulde jo derigennem Forudsætningen være tilvejebragt for en profitabel Forretning. Det var netop saaledes, jeg in casu vilde have, der skulde været disponeret over de privilegerede Vælgere. De skulde have været konverterede mod noget, som jeg tror, hvis Kortene havde været spillede rigtigt i Tide, maatte kunne være opnaaet, fordi dette noget ligger i det demokratiske Plan, frigjort for Skel byggede op efter Stand, Penge eller Samfundsprivilegier. Det, jeg havde villet, var nemlig at give de privilegerede Amtsraadsvælgere til Pris mod derfor at naa en Ordning, som uden at bryde den almindelige Valgrets Princip dog i nogen Maade afgav en virkelig Betyggelse for sundt Maadehold i Kommunestyrelsen. Der var jo i den Henseende forskellige Veje at gaa. Den mest effektive Maade, hvorpaa det sunde Maadehold efter min Mening kunde betrygges, var ved at fastslaa en vis passende, ikke for snævert draget Grænse for det Multiplum, som de større og største Skatteyderes virkelige Skatteprocent maatte udgøre af den Skatteprocent, som de